

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 7. grudna 1883.

List 49.

Današnji Kajn in današnji Abel. II. Bratomorstvo.

Poglejmo, če bratomorivec Kajn še živi? ... Čakal je Kajn in iskal priložnosti, da Abelna, ki ga je sovražil, izpelje in ubije. Bil je Abel premalo pazen in preveč je verjel potuhnjenemu Kajnu. Kaj se zgodi? ... Rekel je Kajn: Abel, pojdiva venkaj — na majhen izlét tje po polji. Ko sta bila pa na polji, je napadel Kajn svojega brata Abelna in ga je ubil!

Podobno dela novi Kajn, „prostomišljaštvo.“ Priplazi se potuhnjeno k Abelnu, h katoličanstvu, k cerkvenim služabnikom, zvestim vernikom, ter lisičje govori: „Pridite, gremo malo tje venkaj.“ ... Kam pa „tje ven?“ Ktero je domače polje, ki naj ga zapustimo, in kam ven naj gremo? Odgovor: To je vera, to so podlage, načela verske. Nasprotniki, če tudi so naši bratje z nami keršeni, z nami birmani, z nami obhajani, vender izdajavsko govoré: Vašega stališa verskega ne priznavamo; mi smo na stališu prostosti, svobode; svoboda tiska, svoboda v nauku, svoboda verska, to je naše polje; pojdite z nami, vidili bode, kako prijetno, dobro je na tem polji. ... Ta Kajnov glas se ponavlja po bukvah, po časnikih, po družbinskih shodih, po kazališih, igrah, „besedah“ in tudi velikrat po šolah. O ubogi mladenči (celo že drugi spol)! — koliko jih posluša zapeljivi glas, in kako kmalu mnogi vidijo, da jih je Kajn „izpeljal“; pa prepozno je; le malo se jih verne še do časa.

Ko je bil Abel zunaj, se ga je Kajn lotil in ga je ubil. Tako dela Kajn tudi zdaj; z verske podlage izvabi človeka na polje lažnjive svobode, da vse po malem prestopa cerkvene naredbe, cerkveno disciplino, in zlagoma prezira tudi očitne verne in npravne zapovedi. Kajn poprej vse obeta, vse ponuja, se povsod prihlinja in prikupuje; ko se pa reče: Kajn ima v roki (šibkejšega) Abelna, potem ga vedno bolj zadeguje, davi in ubija. Tako se je godilo v Belgiji, deželi „liberalnega katoličanstva,“ in godí se drugod. Nasprotniki obetajo katoličanom „enakopravnost“, samo naj jim prijenjajo, da do moči pridejo, potem pa se začne davljenje in ubijanje, kakor zdaj na Francoskem, kjer nesramni framasoni še svobode v cerkvenem pokopavanju več ne dopuščajo, celo križ in druge katoliške znamenja na mertvaško rakvo devati pri pokopih prepovedujejo ti mojstri lažnjive svobode; so pa v deželi ktero

milijoni prebivalcev so do malega vsi — katoliške vere. Torej je švicarsk katoličan že pred petimi leti klical: „O liberalni katolicizem! To ste tvoji glavni skazi: Ti djansko tajiš božanstvo Kristusovo v njegovih posledicah in v nasprotnikih sv. Cerkve vidiš angelje; ti pozabiš, da mora ali Kristus gospodovati kakor Kralj, ali pa njegovi sovražniki.“

Katoliška vera je resnica, od Boga razodeta, zato se tukaj ne dá mešetovati: terdna vera, podločnost se zahteva. Kaj bi rekel oče, ako bi nezumem otrok zahteval svobodo vse po svojem umu ravnati, po svoji volji pokoren biti, ali pa ne? Pokoršina je zlata nitka, ki seže skozi vse ozidje katoliške Cerkve, kakor mora biti podlaga v družinskem življenju. Liberalizem pa visí na polzkem stajalu človeške svobode, — prostost véststva, tiska, véde itd. Posebej ima liberalizem stavek, v katerem se prav živo skazuje njegovo bistvo in vsled kterega bi imel slehernega um, kakor pravijo, méroda-javen biti. Ta glasoviti stavek je: „Treba je prepričanje slehernega spoštovati.“ Kaj tedaj hoče ta stavek in nauk? Ali ni v tem zahtevano, da se moramo resnici odpovedati; sej „prepričanje“ so si nasprotni in se med seboj pobijajo, eno prepričanje terdi to, drugo ravno nasprotno. In zdaj, Kajn terdi svojo lastno misel, Abel pa to, kar je Bog razodel in zahteva. Kajnov nauk je, da naj se Bogu to dá, kar se komu ravno poljubi po njegovem mnenju in volji; Abelnov nauk pa je: to verjemi in delaj, kar je Bog razodel in kar Bog velevala.

Resnica tedaj se mora spoštovati, pred vsem Božja resnica. Ako namreč Bog govori, resnico pové, morajo človeške nasprotné menitve molčati; resnico je dolžnost spoštovati. To je stališe katoliške vere; prej imenovano pa stališe prostomišljakov. Liberaluh pravi: Vsak naj gleda po svoji šegi (nach seiner façon) se zveličati; katoliško načelo pa pravi: vsak naj si prizadeva po načinu od Boga določenem zveličati se, in ta od Boga dani način je v katoliški Cerkvi. — Novi Kajn hoče vse po svoje verovati, od Boga dano in sprejeto vero še po svojem umu presojevati in po svoji volji pretresovati; katoliška vera pa ne dopuští tega svojim vernikom, in preklicuje ta krivi nauk. Ako namreč kdo terdi, da stan vernikov in stan tistih, kateri k edinopravi veri še dospeli niso, je enak, tako da bi katoličani zamogli imeti pravični vzrok, dvomiti nad vero,

ki so jo pod učilom Cerkve že sprejeli, in med tem svoje priterjenje smeli odtegniti, dokler ne dosežejo polnih učenostnih dokazov, da je vera verjetna in resnična: taki bodi izločen (anathema sit). Tako Conc. Vatic. can. 6 de fide.

Ostanimo torej na domačem polju sv. vere! Ne poslušajmo Kajna, ki hoče Abelna izpeljati in ga ubiti. Bog ne daj pa, da bi celo sami hotli biti Kajni in ubijati svoje brate z lažnjivimi nauki! Ti pa, ki si morebiti že „zgubljeni sin,“ ozri se nazaj v svojo domačijo: Kristus je Sin Božji, Njegov namestnik je poglavar v Rimu; k njemu se verni, da se zveličaš, zakaj: „kdor ne bo veroval, bo pogubljen!“

Svetloba — luč.*)

(Dalje.)

Nekdaj je veljal pri kmečkih rokodelcih (šivarjih in čevljarjih) pregovor: „Sv. Gregor luči vpihne, a sv. Matevž jih zopet prižge.“ Pervi del tega izreka se je dopolnil tudi nad pisateljem tega skromnega članka, da je namreč prenehal v „Zg. Dan.“ o sv. Gregorji (sušca meseca), a drugi pa je prerano mu prišel, kakor nekterim razstavljalcem električne svetlobe in električnih strojev na Dunaji mesca vinotoka. Ravno takrat, ko je v cesarskem prestolnem mestu v električni razstavi svetlo žarela neovergljiva priča moči človeškega uma in dlana, je v prestolnem mestu katoliškega sveta oni verhovni glavar sv. Cerkve, ki se skrivnostno imenuje „Luč na nebu“ napovedal duševno električno razstavo po vsem svetu, — molitev sv. rožnega venca. Velikanskega vspeha si obetajo od dunajske električne razstave v gmotnem (posvetnem) obziru; a mi katoliški kristjani imamo še gotovejšo obljubo o silni moči gorečih molitev pravičnih, ki „oblake prodere,“ zlasti o molitvi k Nji, o kateri poje Cerkev: „Raduj se, Marija Devica! vse krive vere zatareš po celem svetu!“

„Božja dela so popolnoma dovršena“ (V. Moz. 32, 4.), pravi sv. pismo, in ker je prvo stvarjenje (pervega dné) bilo svetloba, smemo sklepati, da je razmeroma ena naj izverstniših stvari Božjih. Saj kaže to že veličastno priprosta beseda: „Rekel je Bog: Bodi svetlo! in bilo je svetlo.“ (I. Moz. 1, 3.) In videl je Bog svetlobo, da je dobra (dovršena); in razdelil je svetlobo od teme“ (I. Moz. 1, 4). Trojna različna delavnost Božja (po človeško rekoč) je razvidna iz te pripovedi stvarjenja svetlobe: Bog je rekel, videl, razdelil. Ze stari modrijani so izrekli: „Vse popolno je trojno!“ (Omne trinum perfectum). Je-li svetloba tudi trojna? Gotovo! in sicer gledé svoje kakovosti je: ali zemeljska (ogelj), ali zračna (elektrika), ali nebna (zvezdna), in gledé svojega včinka ali delovanja na naše čute je v znanih sedem glavnih mavričnih barvah: rdeče, oranžno, rumeno (žolto), zeleno, svetlo-modro (plavo), temno-modro (zamodrélo) in višnjevo (barvna slika, šar-spektrum) v prvih dveh bolj topla, v srednjih svitlejša, in na vijoličastem koncu neki bolj razkrojajoča kakor v ostalih žarkih. Svetloba, toplota, kemična moč.

„Dérstel“ (kristalovani apnenec kamen) ima lastnost, da žarke dvojno lomi, posebno je znamenit dvolumni islandski kálavec. Duh človeški je tudi takov duševni kalavec, ki v vidnih stvaréh vidi primere nevidnim, v naravnih dušne sličnosti in prilike, v zemeljskem nadzemeljske, nebeske. Današnji mnogi materijalistični učenjaki ne vidijo kot le eno čerto, kakor skoz navadno steklo, pa tudi steklo dobí po iznajdbi Fressnell-ovi, ako se na posebni način stiska in tlači, last-

nost, da se skoz isto gledajočemu enojna čerta podvoji; postane dvolumno. Tako se mnogi po stiskah, nadlogah, bedah, revah, spameté; da še le v nesreči spoznajo višjo roko, vedečo osodo posamnega človeka in celih narodov na svetu.

Vidni svetlobi odgovarja nevidna, telesni toploti netelesna duševna, in naradni moči druga neprimerno večja čeznaravna, večna. Silno tanka stvar je telesna svetloba, pa človek ima še finejšo duševno svetlobo, ki zamore ono kakor večí kolobar manjšega obsegati, t. j. lastnosti, berzino (hitrost), živahnost, moč v številkah izraziti in kjer so številke, tam je omejenost. Omejena stvar je telesna svetloba gledé časa in prostora, isto tako a v manjši meri omejena je luč razuma, bodisi človeškega ali angeljskega, jedna sama pa je neomejena v času — večna, brezmečna v prostoru — neskončna, nedosegljiva v moči — vsemogočna svetloba in luč. „In to je oznanilo, katero smo slišali od njega in ga oznanjamo vam, da Bog je luč in temé v njem ni nobene.“ (1. Jan. 1, 5.) Zato lepo poje pesnik:

„Svetil ognjenih milijóni
Po neizmérnosti tekó;
Zibáje v Tvojem se zakoni
Oživljajoči svit lijó.
Al te svečave vse požgane,
Kristalov žarnih trume zbrane,
Zlatih valóv somenj tekóć;
In plameneči ti zrakovi —
Pred Tabo so — pred dnevom noć.“

(Oda „Bog“ po Deržavinu.)

„O Izrael, kako silno velika je hiša Božja, neizmeren prostor njegovega posestva! Velik je On brez konca, vzvišen, neizmeren.“ (Bar. 3, 24.) In sv. Pavel pravi: „Ne gledamo na to, kar se vidi, ampak na to, kar se ne vidi, kajti to, kar se vidi, začasno je, ali kar se ne vidi, večno je.“ (II. Kor. 4, 18.) Drugje govori: „Kar se na njem ne more videti, to se od stvarjenja sveta opazuje in vidi na njegovih delih: njegova večna moč in božanstvo, da jih (nejevernikov) ni moč zagovarjati.“ (Rim. 1, 20.) Vsa narava v svojih pojavih, predmetih in zakonih (postavah) je odsév (podoba) neskončne popolnosti Tistega, ki jo je vstvaril, da bode kot velikansko razodenje vsemogočnosti, modrosti, lepote, dobrotljivosti in veličanstva Njegovega. Ako pa je ktera koli stvar Božja zrcalo njegove moči, modrosti in dobrote, je svetloba in tista velika svetilnica (luč) na nebu, imenovana solnce, primeroma naj glasniša priča navedenih lastnosti.

Svetloba solnčna je našim telesnim očem največja in najživahniša, kar si jo misliti moremo. Proti mesečni svetlobi o ščipu je solnčna svetloba 470.000krat večja, in kadar zvezda danica najbolj blišči, jo vendar solnce 622milijonkrat v svitu prekosi. Pa imenitni zvezdogled P. Secchi pravi, da te številke so najberže še premajhne za izraz solnčne svetlobne moči v primeri z drugimi svetili. Vendar so še svitlejše neke zvezde nepremičnice, pa zaradi silne daljave od nas lijejo le malo žarkov na našo zemljo. Tako je po računu zvezdogleda Wollastona nepremičnica svitla zvezda „Sirius“ 20.000krat manj svitla kot solnce, pa v resnici sodeč po neizmérni daljavi od nas presega 63krat živahnost solnčnega svita (Humboldt Kosmos III. p. 103). Pa Bog vé, koliko in katere izmed onih 20 milijonov zvezd, kar jih s človeškimi do sedaj znajdenimi doljuogledi zamorejo opazovati, so sto, tisoč, milijonkrat večje in svitlejše nemo našega solnca? Samo v „rimski cesti,“ da je okolo 18 milijonov zvezd! Ko človek to premišljuje, mora nehoté z Davidom sklicati: „Nebesa oznanjajo slavo Božjo; in dela njegovih rok kaže obnebje!“ (Ps. 18, 2.) Sveti

*) Glej „Zg. Dan.“ letošnje liste: 6, 7, 9, in 10.

mož jezuit otec Padial je v jasnih nočéh odperl okno svoje celice in je celo noč do jutra gledal kakor zamaknjen v zvezdato nebó! Nemški modrijan Kant pravi: „dve stvari vzbujate posebno občudovanje v meni, zvezdato nebó nad menoj in glas vesti v meni.“ — So pa nekatere telesnosti, ki osevajo svitlobo, posebno čista in uglašena zercala, druge pa so temne in nič luči ne odbijajo, zlasti robate in kosmate stvari. Tako je tudi čista in „kosmata“ vést, čista ali kosmata duša; onim, ki so čistega serca, je obljubil Jezus, da bodo Bogá gledali (Mat. V, 8); nasproti pa govori prerok: „Kteri so slepci, ako ne oni, ki so sužnji greha? Oni hodijo ko slepci, ker so grešili proti Gospodu. Njih pota so opolzle in s temó pokrite, in angelj Gospodov je njih preganjavec.“ (Isai. 42, 18.) Zato zdihuje psalmist: „Poglej, usliši me, Gospod moj Bog; razsvetli oči moje, da ne spavam v smerti“ (Ps. 12, 4). (Dalje nasl.)

Čertice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon. M.)

1) Oplečnik, humerale. Nekteri ss. očetje gerški rabijo za humerale ime anabolé, katero popolnoma vstreza latinski besedi amictus (iz amicio, anabállo). Humerale je mlajše bogoslužno oblačilo; izperva je namreč alba pa kazula tako ozko se tiščala vratú, da današnjega humerala treba ni bilo. Še le v 8. stoletju sprejela je zahodnja cerkev humerale, ker se je alba (mašna srajca) pa kazula (mašni plajšč) razširila okolu vratú. Pa takrat si mašnik ni pokrival le vratú in pleč, ampak tudi glavo, in sicer do začetka sv. maše. Pred pristopno molitvijo je mašnik spustil humerale na pleča. Na to navado spominja še danes molitev: Impone Domine capiti meo galeam salutis itd. Po obredniku ambroževskem se humeral oblači nad albo, po rimskem nad talar. V današnji liturgični rabi je humeral širji čveterooglati plajšči iz platna, imajoč na dveh gornjih okrajcih trakova, ktera se čez persa navskriž okoli strani spredej vezeta. Cerkev želí, da oplečnik imaj pod gornjim robom vsit križec. Tako je sedanja raba; na Francoskem pa je v mnogih škofijah videti križec na sredi oplečnika. V 10. stoletju in naprej je bil oplečnik sprelepo okrašen. Imel je pogostoma zlate rese, lepe klasove, cvetje, ter pomenljive slike. V brizinški cerkvi (Freysing) so imeli iz 11. stoletja prelep oplečnik; dragoceni spominik ta pa je zginil v začetku tega stoletja, o sekularizaciji l. 1802. Imel je na sredi vvezen simbol jagunjeta z besedama: Agnus Dei; v štirih koncih pa štiri evangeliste. Oplečnik spominja na tisti plajšč, s katerim so judje Gospodu zagrinjali glavo, ko so ga zasramovaje prašali: Prerokuj nam, kdo te je udaril. Spominja pa tudi na to, da čutila, zlasti jezik, berzdajmo v vsem, karkoli bi bilo nespodobno za sveto službo; zato govori škof, dajoč subdijakonu oplečnik, besede: Accipe amictum, per quem designatur castigatio vocis.

2) V 12. in 13. stoletju, ko oplečnik ni več služil za pokrivanje glave, vveden je bil tako imenovani biret. To ime izvajajo obredoslovci od besede „birhus“, birhus pa je bil ogertaček, overžek, s kukuljo (kapuco), ki so ga kanoniki nosili po zimi nad roketo. Temu overžku so rekli tudi „mozetta“ ali „kapa.“ V začetku je bil biret okroglaste podobe, kmalo pa (da so ga lažej z glave jemali) dobi verške (t. i. rogove), ter se je podstavljaj s trdnjšo tvarjo. Število verškov ni povsod enako. Pri nas pa v Italiji so v navadi le trije, po Nemškem in po zahodnjih krajih Evrope pa po štirije. Po cerkvenih velevah se ima nositi biret pri vseh cerkvenih službah; jemlje se raz glavo pri nekih liturgičnih

opravilih, ki so po imenih določene. Pridigar je pokrit z biretom, odkrije se le, kader izgovori ime Jezus. Barva biretova je različna: škofje in kanoniki rabijo vijolčasto ali rudečo, niže duhovništvo černo, nekteri neduhovniki pa (n. pr. premonstratenzi) belo.

(Konec prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. („Duhovni Pastir.“) Že večkrat se je sprožila beseda, tako tudi pri zadnjem zborovanji katoliškega podpornega društva, da naj bi se v Ljubljani dajalo na svitlo primérno glasilo za cerkvene govore, ker čast. g. Andrej Einspieler s koncem t. l. neha „Slovenskega Prijatla“ na svitlo dajati, kar smo že zadnjič omenili. Zdaj kaže, da je prišlo do resnice. Začeti namreč ima ob novem letu v katoliški tiskarni izhajati mesečnik z imenom „Duhovni Pastir“, čegar vredništvo je prevzel katehet v nunskih šolah čast. g. Ant. Keržič. Njemu tedaj naj bi izročevali dobro izdelane govore gospodje, kateri želé v tem oziru Slovencem kaj dobrega storiti. Tudi smemo omeniti, da je g. Keržič za to reč bil že pri premilostnem gospodu višem Pastirju, kateri so prav zadovoljni s tem početjem. Tudi gospodje po deželi, kolikor nam je znano, so tega močno veseli. Eden verlih gospodov duhovnih pastirjev nam je te dni to-le pisal:

„No, osnovajte le kmali „Slov. Prijatelja“ ali „Govornika“, kar je ljubše — zaradi naročevanja ob novem letu. — Dobrih govorov imate že v rokah, in če ne obrnite se do govornikov v Ljubljani in po deželi. . . Pridige naj bi bile popularne, ne v visocih in iskanih besedah, pojasnovane z lepimi zgledi. . . „Le urno na dan!“

Z Gorenjskega, 1. grud. (Novi zvonovi v Češnjevku.) Krasna je gorenjska stran naše dežele. Kar pa ji posebno vrednost daje, je to, da so prebivalci njeni večinom verni, vneti za Božjo čast. Lepe cerkve, mogočno zvonjenje po Gorenjskem nam to jasno priča. V naj novejšem času se je zopet število lepo vbranih zvonov na Gorenjskem pomnožilo. Kakor je bilo že omenjeno, dobili so nove zvonove v Terboje, ker stari so bili o priložnosti grozovitega požara pokončani. Pred kratkim pa so pripeljali 3 nove zvonove tudi v Češnjevek, vás župnije Cerkljanske. Češnjevska podružnica sv. Duha je četrte ure od Cerkelj oddaljena, tik okrajne ceste, ki pelje iz Cerkelj v Kranj, po kateri cesti so se letos 16. julija vozili presvitli cesar. Ker mi je bila priložnost dana te zvonove ogledati, naj nekoliko o njih sporočim. Zvonovi so delo g. Al. Samasa v Ljubljani. Veliki zvon, kateri tehta okoli 15 centov, posvečen je sv. Duhu. Pomenljiv je napis, na njem, ki se glasi:

Srenja Češnjevska!
Teb' moj glas veljá;
Vabil, klical bom,
Vas v sveti dom.

Krog spodnjega roba se bere: Ko se je Cesar Franc Jožef I vozil l. 1883 tod memo, vlti me je dal župnik Anton Golobič.

Srednji zvon posvečen je sv. Andreju in ima napis:

Sveti Andrej,
Ti vselej,
Sprosi nam voljno križ nositi,
S tem nebasa pridobiti.

Na tretjem zvonu se bere:

Oh, nedolžnost ohranite,
In za grešnike molite;
Ranjcih pa ne pozabite!

Zvonovi so bili od srenjčanov Češnjevskih z veliko častjo sprejeti; posebno vesel so bili pa 25. nov., ko so imeli zaradi novih zvonov duhovno opravilo. Ozaljšali so bili zvonik z zastavami, okinčali cerkev znotraj in zunaj z venci, postavili lepe mlaje in slavoloke s primernimi napisi.

Da so se pa novi zvonovi napravili, je, kakor priča napis na velikem zvonu, v prvi versti zasluga v vsakem oziru delavnega, za svojo župnijo jako skerbne g. župnika Ant. Golobiča. Kakor so ta velečislani gospod pred nekaj leti napravili za župnijsko cerkev v Cerkljah nove zvonove, katerih veliki tehta 48 (ne 38) cent, tako so tudi zdaj prvi sprožili misel za napravo novih zvonov v Češnjevku. Tudi so iz raznih virov vedeli poiskati potrebnega denarja, da je na Češnjevsko srenjo primeroma le malo plačilo prišlo. Vsa hvala pa gre tudi verlim Češnjevčanom, kateri so se z veseljem g. župnikove misli poprijeli, vse potrebno pripravili, zbrali denar, kolikor ga je določeni svoti še manjkalo, da so se zvonovi precej plačati zamogli. Bog ohrani še mnogo lét neutrudljivega g. župnika Antona Golobiča. Bog živi verno slovensko ljudstvo!

Iz Zagreba, 3. XII. Pretekla so tri leta od strašnega potresa. Danas je Zagreb zopet lepo obnovljen, ne pozna se mu, da ga je tako strašna nezgoda zadela. Tudi semenišče se je bilo skoraj vse razrušilo, samo prednja stran je ostala. Sedaj je i to lepo na novo pozidano, in pa tako, da ga nima jedakega v naši državi. Zdravo je to zidano: zračila v vsaki sobi, spavalnice lepo vredene, dobra voda, katero daje vodovod, lep vert zraven njega; vse dela bogoslovcu zdravo, prijetno življenje. Po hodnikih so lepi kipi svetnikov, pa tudi ob stopnicah enako, namreč, ss. Jožefa, Cirila i Metodija, Petra in Pavla, Avgušтина, biskupa zagrebskega, Simeon in Kvirina, sv. Alojzija, Bermansa. A naj krasnija je kapelica, posvečena presv. Sercu Jezusovemu. Zidana je v gotičnem slogu. Okna v sanktuariju predstavljajo v sredini Jezusa s presv. Sercem, na desno mu je prečista Devica Marija, a na levo sv. Jožef. Zraven sv. Jožef je sv. Alojzij (dar preč. gosp. rektorja M. Smetiška), a na drugi strani sv. Tomaž Akv. (dar profesorjev bogoslovja); vse te slike so na steklo slikane, jako lepe, pobožnost vdihavajoče podobe. Oltar je v gotičnem slogu, katerega primerno krasijo relievi sv. evangelistov. Vsa cerkev je z oljato barvo pobarvana, obilno pozlačena. Na koru so krasne orglje, katerih lepe glasove smo danes pri posvečevanju čuli. Vsi bogoslovci v roketah in bireti pričakovali smo prevz. eminenco kardinala J. Mihalovića, kateri je posvetil kapelico. Na dvorišču obstopili smo kapelico in zapeli psalme 50., 119., 120. in 121.; med tem je blagoslovjal prevz. nadpastir cerkvice. Po tem šli smo moleči litanije vsih svetnikov v kapelico; tam je zopet blagoslovil znotraj kapelico prevz. kardinal. Potem stopi na leco prečastni gosp. špirituval M. Stepinac in v lepem govoru nam pojasnuje važnost cerkve, opominjajoč nas, da radimo v zveličanje vernikov v dušni a zraven v občni blagor domovine. Solze zalivale so nam oči, ko so skerbni dušni oče tako goreče nam pridigovali. Za tem se prične sv. maša; služili so jo prevz. gosp. kardinal sami. Pri posvečevanju bilo je mnogo odlične duhovne gospode, a tudi svetske, med katerimi sl. gosp. Vončina, minister za uk bogočastja. itd.

Slavna gospoda je bila tudi ostala po sv. maši, ter si ogledala lepo naše semenišče. Vsim je dopadel lepi red in okusna zgrada semenišča. Vesel je bil ta dan za nas, ki smo ga komaj čakali. Bog daj, da bi molitve naše v novi kapelici Njemu dopadale, mi pa kot dobri svečeniki delali kdaj za blagor naše domovine.

Tudi naj nas Vsemogočni obvaruje zla potresa! Na svidenje, mila braća v Slovenski.

M. S.,
bogoslov.

Matevž Pirc, prvostolni vikar v Gorici, umrl je v torek 20. listop., 78 let star, a pogreb bil je v četrtek, 22. nov. Rojen je bil 7. sept. 1805 v Černem Verhu na Kranjskem; posvečen 19. avgusta 1832. Služboval je v Devinu kot kaplan, potem v Doberdolu kot vikar, slednjič v Gorici 36 let kot vikar v stolni cerkvi. Lansko leto praznoval je petdesetletnico svojega mašništva in neumornega delovanja za blagor svojih bratov. Bil je več tudi furlanskega in italijanskega jezika, zato je duhovno službo opravljal brez težave; opravljal jo je pa z velikim veseljem in je bil vedno tudi pripravljen namestovati katerega tovarišev, ako je bilo treba. Z zapuščenim ljudstvom imel je veliko poterpljenje; in ga je prav podučeval. Vabil je zapuščeno mladino h kerščanskemu nauku ter se tako dolgo ž njo ukvarjal, da jo je vsaj za silo podučil. Zadnja leta je pa mnogo tožil v tem oziru. Mnogo let bil je spovednik v bolnišnici usmiljenih bratov in je močno na to pazil, da je vsakdo, ki je prišel v bolnišnico, ako je bilo le mogoče, prejel ss. zakramente in da ni nikdo umrl brez njih. Veliko hvalo res zasluži.

Ranjki Pirc bil je blaga duša, polen ljubezni do bližnjega, ki se je v dejanju kazala. Za napredek bil je jako vnet in je vedno na to delal, da se ljudstvo zdravi in poduči, da pride do boljšega spoznanja in da se opomore v dušnem in gmotnem oziru. Med petico in stergano srajco ni poznal razločka. Bil je pošten narodnjak, zato ni se sramoval, da je bil s Černega Verha doma. Narodnost vzbujal je tudi v drugih. Nekaj časa bil je učitelj slovenščine na c. k. gimnaziji v Gorici; kot taki vzbudil je v marsikakem serci iskrico narodne ljubezni, ki se je pozneje razvnela do močnega plamena. Rad je zbiral dijake okolo sebe, da jim je knjige posojeval, pa tudi služabnice in gospodinje ogovarjal je na ulici ali na domu zaradi knjig ali slovenskih časnikov. Še zadnja leta romala je njegova „Zg. Dan.“ z drugimi listi med deklami iz roke v roko. Kaj je bil ranjki Pirc goriškim Slovencem kot poverjenik družbe sv. Mohora, je našim čitateljem večinoma znano. Takega poverjenika Gorica ne bo več imela.

Ni se čuditi, da je bil Pircev pogreb nenavadno slovesen. Moža, oznanovalca evangelija in delivca dobrot na vse strani po izgledu Zveličarjevem, mora spoštovati celo nasprotnik, toliko bolj pa slovenski narod in goriško mesto, za katere je delal skoro vse dni svojega življenja. V veliki cerkvi pri molitvah navzoč je bil prevzvišeni in milostljivi knezo-nadškof goriški Alojzij dr. Zorn. Spreveda vdeležil se je prečastiti prvostolni kapitel goriški polnoštevilno s prečastitim prvostolnim proštom Karolom dr. Valussijem na čelu. Čestita duhovščina iz mesta in z dežele zastopana je bila v nenavadno velikem številu ker prav tisti dan bil je občni zbor cecilijanskega društva. Ljudstva iz mesta in z dežele bilo je neprešteta versta. Koder je šel sprevod, bile so ulice polne gledalcev. Blag in nevenljiv spomin ranjkemu Pircu.

Slednjič izražamo terdno zaupanje, da goriški Slovenci ne pustijo Pirčevega groba brez dostojnega spominka.

„Soča.“

Odgojiteljem.

Vertnar vé umetni, marljivi
Še tern požlahtiti zbadljivi;
Vcepi mladiko nanj zlahtno,
Ki kmalu rodi že prekrasno.

Drevesce žlahtni se v mladosti,
Da v starosti sadja je dosti.
Mladostno serce je drevesce,
Ognjišče prihodnosti sreče.

Učitelji, stariši dragi!
Povejte mladini preblagi
Veliko o Bogu in veri,
Zapirajte vrata nevéri.

Kar seje v mladino se, raste;
Jo hudo prerado preraste;
Če še se izreja brez vere,
Nesreči odpira se vire.

Deržave terdnjava je vera,
Je zvest, ki se na njo opira;
Če vgasne zvestoba v podložnih,
Borilcev bo manjkalo v bojih.

Sejavci sedanje nevére,
Deržavi sadite ovire;
Obetate sreče obilo,
Jemljete, kar bi jo rodilo.

R—v—n.

Nekaj svetih pesmi.*)

(Prosto poslovenil Jan. Bile.)

I.

Alma Redemptoris mater.

O Mati Izveličarja,
Nebeške vrata, zvezdica
Na morju, Tebe kličemo,
Pomagaj nam, da vstanemo.

Iz Tebe čudno se rodil,
Ki Stvarnik Tvoj je sveti bil.
Ko Mati si postala zdaj —
Devica čista si ko prej.

Pozdrav si slišala vesel,
Ki ga prinesel Gabriel.
O Mati polna milosti,
Na nas se grešnike ozri! Amen.

II.

Marija naša pomočnica.

O roža Ti prezala,
Danica jutranja.
Si v tami prisijala
Bliščeča zvezdica.
Presveta porodnica,
Nebeška Ti gospá,
Oj naša pomočnica,
Se skaži milostna!

*) Op. Spremljene so bile te pesmi z naslednjim pristavkom:

Pošljem Vam tukaj nekoliko ss. pesmi, ktere so predstavljene, pa popolnoma prosto, tako da je le glavna misel originala ohranjena. Prav bodo prišle našim skladateljem in pevcem, katerim pri vsi množini pesem vendar primernih poezij še primanjkuje. Naj bojo one bravcem „Zg. Dan.“ kot malo božično darilce; zatorej jih blagovolite v svetem božičnem času tako razglasiti, da vsakikrat n. pr. dve natisniti daste.

Moje zdravje se je bilo po letu zeló zboljšalo, tako da sem se že lahko daleč sprehajati šel ter sem tudi že maševal brez skerbi, da me omotica napade; žali, da zima me je zopet nekoliko poterla, ter moram zopet za pečjó sedeti; vendar je sploh, hvala Bogu, boljše kot lansko zimo. Priporočam se Vam v prijazen spomin in v molitev.

Obdajajo Te zbori
Nebeških angelov;
Molitve nos'jo gori,
Izdihe grešnikov.
Tud' naša prošnja mila
Iz serca nam kipi —
Bo serce omečila
Dobrotni Materi.

Naj čisto, vdano Tebi
Sercé ohranimo;
Pripelji v raj nas k Sebi,
Ko tu se ločimo.
O rožica prezala,
Danica jutranja,
Boš vekomaj sijala
Nam v raju zvezdica.
(Dalje nasl.)

Borba v sedanjosti.

(Dalje.)

1. Dejanje.

5. Prizor.

Blizo neke tovarne.

Zariel.*)

Že prav takó — je zveza vedno večá,
Triumf praznujem kmalu — oj ta sréča!
Zdaj čas je, v „ložo“ moram še hitéti,
Veliko delo tam mi snujejo,
Ravnáti mor'jo se po mojem sveti,
Še žertvo, ki jo čem, naj zdaj zvedó..
Ha! lóžarji so meni v roko dani,
Kar hočem, slepci meni vse storé,
Ker móči bebci služijo neznani,
Ne znajo, kaj so zavezali se.
Bledó od bratstva, enakosti, ljubezni,
In ne vedó, da moji hlapci so;
Naj le takó berlavi in netrezní
Za stalno v mraku meni služijo!
Le redkim dam naklépe svoje znati,
Vsi drugi mor'jo delati slepó;
Posreči tička se mi v gajbo djati,
Al češ, al nečš, meni služil bo!
Ukažem še celo kogá umoriti,
To moraš, če bi tudi sin bil tvoj;
Ak noče, čem ga strašno pokoriti:
On pade sam, to lože je pogoj.
In to vedó, ker mnogi je že zginil,
Ko ložarjem odveč na poti stal;
Al če ukazu bi se rad izvinil,
Morilne roke se je sam izbal. —
Le urno k loži zdaj v Italijo,
Kjer mi junaki zbrani so v verstó!...
A stój, še nekaj mi je tu storiti.
Kdo ti so? Jih iz hiše vidim iti?

(Delavci izhajajo.)

Kam greste, vi tovarši, dobri, budni?

I. Delavec.

V vasíce doli k svojcem, detetom, —
Je pač še uro daleč na naš dom.

*) Op. Ne pozabiti, da „Zariel“ pomeni: „nasprotnik Božji.“

Zariel.

Mi zdi se, da ste jako slabi, trudni?
Pač težki posel, ki ga delate!
In v délu koliko ur ste, koliko časa?

I. Delavec.

Od pětih ráno, póżno zvéčer še.

Zariel.

Gospodu pač dobiček to donaša?

I. Delavec.

Ne vemo scer, a bôgat je gospod,
Njegovo je, kar vid'te tam in tod.

Zariel.

In plača? .. pač premajhna vaša je?

I. Delavec.

Pa res, kar v zóbe vse nasproti gre.

II. Delavec.

Gospod! še skorij komaj dosti je
Za nas družino in za detca naša;
To bridko je, prehudo to gorjé,
Ko červič mali nas po kruhku praša.

Zariel.

Al mar vam plače noče nič dodati,
Če tožite mu svoje kdaj gorjé.

I. Delavec.

Dodati? Kaj še! Sej smo enekrati
Prosili ga, a kaj nam rekel je:

II. Delavec.

Če táko vam zadosti ni plačilo,
Le pojd'te; jih za en'ga imam desét!
Deržani vsi smo tamo s kruto silo, —
In kám naj neki gremo v mili svet?

Zariel.

To ni lepó, osorno je rečeno.
Kdor za prosilca le terdóst imá,
Mu ni kosilo z bedo b'lo soljeno;
Gorjé! če se oglasi mu revščina ..
Ne veste pa pomoči za krivico?

III. Delavec.

Le čut sočutja je pomoček ták.

Zariel.

Kakó? Sočutje? tirjaj raj pravico;
Dobiček sej za prav gre vsim enak!

I. Delavec.

O njega nam dobičku govorite?

Zariel.

Dobiček, kateri on po vas dobiva ga;
Ne dela nič; vi trud'te se, potite;
Še ljubi mir vam revšina končá!
Poglejte le natanko svoje reve:
Za en dan majhno je plačilo to,
Vi tarete se dolge, mučne dneve,
Dobiček pa gospod le sam dobó.
In veste, zjutraj dolgo poležava,
Je bogat, debel, si privošči vse;
Skerbí, gládú ne béli se mu glava; —
Ko vi le v stiskah stókat' morate.
Stoták za eno verže on kosilo,
Ne vidi béde vaše on — bogat;

Le borni soldki vaše — so merilo,
In še za vinar žal mu je nakrat.
Al da bi plača saj primérna b'la,
Pa to še za en dan nam malo zdá!

I. Delavec.

Za šest, kar en'mu gre, nam če plačati,
Je djal gospod; on že umeva to.

Zariel.

Tako je, in vi hoč'te to prestati,
Pomoči; poguba to gotova bo.

II. Delavec.

Ta mož je naš, zarés rad slišim ga.

I. Delavec.

Da naš gospod bi tac'ga bil duha!

Zariel.

Kjer le denar mogočno gospoduje,
Tam naj ljubezen tudi kdaj kraljuje.
Sem pojd'te. Bom vam stvar razložil:
Denar ima kdo, kapital rekó,
In kmal' ga bode on zeló pomnožil.
Poglejmo na primer letó,
Da se množi na leto za tisoče,
In to gre zmiraj tak naprej:
Vi delate; on delat' noče;
Kdo storil več je, to mi kdo povéj?
Al ni to vaša težka le rabota,
In pot na licu vašem mar?
Poglejte, kje bi b'la dobička vsota,
Ak delavec ne množil bi denar?
Pol noči čuvstva včas' je morebiti,
In kapital brez vas bi mertev bil;
Enake prave mor'te saj dobiti:
Denar on krade, sam ga ni dobil.

II. Delavec.

Aj čuj, tak' govori prijatelj réve;
Ta mož res čuti revežev gorjé.

III. Delavec.

Da naš gospod je tak, o srečne dneve!

IV. Delavec.

Brez delavcev, da kapitali spé!

I. Delavec.

In da bi plača saj pravična bla,
Za sam en dan to skor premalo zda.

IV. Delavec.

Stotake eno ga veljá jedilo,
Tega ne čuti terd gospod, bogat,
En krajcar borni naše je merilo,
In še za krajcar žal mu je nakrat.

Zariel.

Zdaj vidite, da prav sem Vam govoril.

Več delavcev.

Dobiček vaš bi moral bit' enak.

Zariel.

Jaz rad bi vaše stanje boljše storil.

V. Delavec.

Kdo li maščuje nam tatu — junak?
Od drugih poti so vam že podani,
Za vas se res že marsikaj stori;

Kar vi terpite, to terpijo mnogi,
 Bogati so enaki si povsod.
 Povsod so jim orodje le ubogi;
 Ták po krivici zove se gospod,
 Pusti težaka v sili in nesreči,
 Plačilo vedno pa zmanjšuje se;
 Zdaj komaj more delo še doseči,
 Kaj naj stori, kedar postara se?
 Po vsih deželah zdaj gre klic nevolje,
 In čuje klic pomoči se povsod:
 Združite se, sklenite vedno bolje,
 Rabite pravo, ga je dal Gospod.
 Sklenite se le do osvobojenja,
 Početje jednega je preslabó,
 Stvor združeni moč da nam le življenja!
 Klicanje zvezo je vzbudilo to.
 Prično se zase bati že bogati,
 A prav prevideli se niso še.
 K tej zvezi morate se vi podati,
 Ki vam obljublja srečne urice.
 Ta zveza dan na dan je bolj velika,
 Ker vsak potert sedaj se združi ž njo,
 Čem več pa šteje zaveznika,
 Tem bolj bogati pal gotovo bo.

Delavci.

Verige svoje čemo slednjič streti
 In maščevati, kar se zdaj godí,
 Ta zveza mora tudi nas sprejeti
 In v njo stopimo možje vsi.

Zariel.

Mednarodovna se imenuje,
 Bogat se trese, ak le misli to,
 Prostost zatertim vsem daruje,
 In ljubi reveže zvesto, ljubo.

Zariel.

Naj tesno se združijo prebivalci,
 Vsi za namèn naj navduše se blag;
 Potem pa pridem spet ob istem časi;
 Dobite kmalu v svoj me zopet kraj.
 Popeljem sam vas v zbor, kjer glasi
 Se le svoboda; tamo vseh je raj.
 Evropa bo čutila maščevanje
 In žertva vsak je, kdor denar tiščí.
 Pravico dela le za vaše stanje,
 Gorjé stiskalcu, ki ga v pest dobi!

I. Delavec.

Dobé pravico vbogi prebivalci.

II. Delavec.

Da, ž njo se sklenil izmed nas bo vsak.

III. Delavec.

Žive naj vsi le internac'jonalci.

IV. Delavec.

Svobode dan prežene sužnji mrak.

V. Delavec.

In pasti morajo bridko stiskalci.

II. Delavec.

In pasti mora vsakater tiran.

Vsi.

Žive naj vedno internac'jonalci!
 Gorje stiskalcu! stert bo in pregnan.

Zariel. (Sam pri sebi.)

Podkuril sem zdaj dobro te težake,
 Zadrega tu na stran so djane vsake;
 Zdaj dalje delat pojdem za pogin:
 Cloveštvo vtisne mene si v spomin!

(Zagrinjalo pade.)

(Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Srednje-afrikansko. (Novi lažnjivi prerok.)

Po vsih stranéh obširne Afrike so jeli katoliški misijonarji delati z veliko gorečnostjo za spreobrnjenje nesrečnega Kamovega rodú. Pekel pa nikjer ne miruje, kjer koli se katoliška Cerkev jame razcvetati; tako je tudi zdaj. G. misijonar J. Dichtl obširno pripoveduje, kako neki Mohamed Ahmed že delj časa slepári in kri preliwa po srednji Afriki ter ljudém laže, da je prerok. Pervi Mohamed je z orožjem širil svojo novo vero in je bil neznansko veliko sveta pridobil; tako dela tudi sedanji „Mahdi“, ki je že silovite trume ljudstva pridobil in kdo vé, ako Egipet zase pridobi, če ne bode celo Evropi nevaren. Čudo bi ne bilo, ako bi Bog omehkuženo in iznevérjeno Evropo zopet enkrat hudo strahoval, kakor se je že godilo. Naslednje obkrajšane sporočila utegnejo stan v srednji Afriki nekoliko pojasniti.

Sedanji lažnjivi prerok Mahdi je bil pred kaj časom tesar in je neke gori nad Hartumom ladje tesal. Kacih 40 let ima na plečih, je velike postave, črnikasto rudeč, pravi Arabec. Arabci so bili l. 640 Aleksandrijo si osvojili in od tistega časa gospodujejo v spodnjem in gornjem Egiptu.

Mohamed Ahmed, sedanji Mahdi, je hotel kaj več biti kot tesár, namreč „fakih“ ali nekak mohamedanski nižji duhovnik in je torej pri ondodnem šejhu (višjem verskem duhovnu in ob enem okrajnem glavarju) na otoku Tuki začel v šolo hoditi.

V 2 do 3 letih je znal brati moslemsko sveto pismo, „koran“, in bil je „fakih“. Želel pa je postati tudi šejh. Podal se je v kraj „Abba“ pri Koni, umaknil se v nekako rupo, in le samo o petkih (turških teden-skih praznikih) je od ondod prihajal v mošejo (turški tempelj). Oudi v samoti je šest lét molil, se postil in krotil, pa „koran“ premišljeval in študiral. Celó jokal je boje, ko ga je bral. Poslednjič si je jél domišljevati, da je „poslednji prerok“ in pravil je, da ga je véliki angelj Gabriel v tej veri poterdil.

Mohamedani imajo to-le izročilo: Proti koncu časov pride „poslednji prerokov“ in bo vse spopolnil; torej se bode imenoval „Mahdi“, to je, od „Boga dán.“ —

Tako je prišel Mohamed Ahmed pri musulmanih v sluh svetosti in mnogi mohamedani so k njemu hodili na božjo pot ter mu darovali marsikak svitel terdnjak Marije Terezije, kakoršni v unih krajih veliko veljavo imajo. Mahdi pa je s tem denarom dobival pomočkov, da je nadaljne romarje dobro gostoval in tako si vedno več ljudstva dobival na stran. Njegovih 500—600 priveržencev bi bili s 50 vojaki lahko raztepli, ker se pa turška vlada sanjarju ni z močjo ustavila, so derhali strahovito se množile, in zdaj ima Mahdi že toliko ljudstva, da je prašanje če tudi Egiptu ne bo nevaren.

Poslan je bil proti njemu na ogled v Kavó Abu-Saud, kteremu je Mahdi rekel, da on (Mahdi) mora turško vlado potreti, češ, da ni več musulmenika, ker kristjane terpi, misijonarjem varstvo daje in musulmanom davke naklada. Da kaj tacega turki radi slišijo, kdo bo dvomil? Imel je takrat krog sebe kacih 500—600 gerdunov, ki so bili brez obleke, z železnimi verigami

opasani in z golimi mečmi v rokah. Tedaj čisto peklenski fanatizem!

Zoper te divjake je poglavar Rauf-paša 10. avg. 1881 poslal 300 vojakov, dobro oboroženih; Mahdijevci so imeli samo sulice. Bili pa so že turki podšuntani, da so Mahdijevci „svetniki“ in ko je bilo dano povelje na-nje streliti, noben turk ni nanje puše sprožil. Poročila se je med tem pravljica, da 13. avg. bode v Hartumu grozno klanje kristjanov, in vstala je velika groza med kristjani.

Vender se to ni zgodilo. Zahtevali so vsled tega 12.000 vojakov iz Egipta, ktere so jim velikrat obetali, pa ne poslali. Vender so v Hartumu do 1400 vojakov iz okolice skup spravili, kateri bi bili lahko tistih 600 Mahdijencev premagali, katerih pa turška vojna ni ne napadala, pa tudi pobegniti jim ne branili, ter so se rogovileži v gore umikali in vedno množili.

Ker je Rauf-paša pomoči resno tirjal, je bil 4. sušca odstavljen in Abd-el-Kader njegov naslednik, ki je pa še le 12. majnika prišel v Hartum. Med tem je bil Anglež Giegler podpoglar, ki je pa v Kairo naznanjal, kar so radi slišali, da namreč nič vojašine ne potrebuje.

(Konec prih.)

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolna žena za zdravje. — Spreobrnjenje nekega drugoverca. — Hči serčno priporoča mater za spreobrnjenje.

Zahvala.

Pri prav hudih boleznih v nogah, ko mi premnogi pomočki niso nič pomagali, sem se obrnila k N. lj. G. in storila dve obljubi, in čez kake štiri dni me je ena noga koj nehala boleti, ena me še boli, pa ne tako. Toraj naznanjam naj priserčniši zahvalo N. lj. G. in ob enem se priporočam še nadalje za popolnoma zdravje. Tudi ob enem živa zahvala sv. Jožefu, na čigar priprošnjo sem hitro službo dobila.

N. G.

Iz Ljubljane, 1. grudnia 1883.

Koledar za prihodnji teden:

10. grudnia. S. Bibijana. — 11. S. Damaz. — 12. (Post.) S. Otilija. — 13. S. Lucija. — 14. (Post.) S. Spiridijon. — 15. S. Valerijan. — 16. Tretja nedelja v Adv. S. Evzebij.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Klerikát s tonzuro je sv. Nikolaja dan prejelo 18 gg. bogoslovcev. Ob 9 so premilostni gospod knez škof dr. Janez Krizostom v svoji domači kapeli imeli sv. mašo, med katero so zveršili omenjeno opravilo in poslednjič nove klerike obhajali. So pa naslednji častni gg.: Andrej Česenj, Jurij Fajfar, Fr. Guzelj, Ivan Hladnik, Ivan Hromec, Ivan Hudavernik, Alojzij Krainer, Ivan Lesar, Ivan Mikš, Ivan Oblak, Jos. Pirc, Avgust Šifer, Fr. Verhovšek, Ivan Volk, Fr. Zakrajšek, Ignacij Zupanec, Alojzij Žužek, Karel Zavodnik.

Iz Ljubljane. G. Al. Lindtner, c. kr. kancelist pri deželni sodnji, naznanja prijatlo, da mu je soproga Jovana, roj. Ribnikar umrla 30. nov., prevedena s ss. zakramenti, in bila pokopana 2. grudnia, ter jo priporoča v molitev in blagi spomin.

G. Matija Gerber, hišni posestnik, meščan in knjigovez, je po dolgem bolehanju umrl 4. grudnia o 1/2 3 zjutraj, preveden s ss. zakramenti, star 65 let let, in

pokopan bil 5. t. m. ob 3 popoldne. Družina ga priporoča prijatlo v blagi spomin in molitev.

Govor v katol. družbi poslednjo sredo-večer je imel g. Mat. Močnik. Obravnaval je prav zanimivo dogodbe afrikanske in bode prihodnjič nadaljeval.

Dijaški minister je pretekli mesec listopad (nov.) imel te-le skeleče stroške: 1) V ljudski kuhinji za 91 šolcev 145 gld. 49 kr.; 2) za drugih 12 redno podpiranih in nekaj drugih manj redno podpiranih mladenčev 32 gld. 15 kr. Skupno 177 gld. 64 kr. — Hvala Bogu in dobrotnikom: poravnano je. Mladenči in njih starši so hvaležni in učijo se po večem na vso moč. Upamo, da pomoč je tukaj dobro naložena. Bog plačuj tisuč in tisučero prijateljem naše šolske mladine!

Ubogim šolskim otrokom se bo v god čist. Spočetja ob 11 dopoldne delila v Čitalnici zimska obleka.

Oesterreichischer Weckstimmen Kalender auf das Jahr 1884, von dr. J. Jordan. Na Dunaju. Cena 25 kr. — Ta koledar ima na malem prostoru toliko koristne in praktične tvarine, da se nam posebnega priporočila vreden zdi. Imenik cesarske rodovine, imenik državniški, imenik cerkveni (kardinalov, avstrijskih in ogerskih škofov), stopnice za štempelj, poštne in telegrafiske zadeve so gotovo reči, ki jih skoraj vsak olikan pogosto potrebuje v pojasnovanje. Posebno znamenit pa je daljši spis o zedinjevanji vsih Ciril-Methodovih družb in bratovščin, ki ima toliko mičnih in novih misel v sebi, da mora vsacega Slovana močno zanimivati.

V Polhovem gradu so sv. misijon prav z veliko vnemo in duhovno koristnostjo obhajali od 19. do 28. nov. Več prih.

Na Dunaju se je pretekli torek zopet pričel državni zbor v novi za to narejeni zbornici. V prvi seji je denarni minister Dunajevski dal proštev za l. 1884, po katerem vse potreščine znašajo nad 511 milijonov, primanjkljaj nad 38 milijonov.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji. Čast. g. Mat. Kravanja postal je kn. nadšk. konzist. svetnik. — Čast. g. Jož. Škočir je dobil župnijo Pod Melcami; čast. g. Iv. Trevizan pa Brečan. — Čast. g. Joah. Jerč, vik. v Jagerščah, je sprejet v kapucinski red. — Čast. g. Fr. Mahaček, katehet na deški šoli v Gorici, je šel v pokoj, in na njegovo mesto je izvoljen čast. g. Fr. Kastelic.

Dobrotni darovi.

Za študentsko kuhinjo: Neka dobrotna gospá 2 gld. — Čast. g. kaplan A. Smrekar 2 gld. — Čast. g. Ign. Šalehar 1 gld. — Čast. g. J. Z. R. 10 gld. — M. Š. R. 5 gld. — Neimenovan dijaškemu ministerstvu „za Miklavža“ 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Čast. g. Ign. Šalehar 1 gld.

Popravek. Iz Št. Lorenca po čast. g. župniku Ant. Hočvarju 26 gld. (namesto 16) in 26 kr.

Za sveto Detinstvo: Iz Gorice čast. g. J. K. 3 gld. — Čast. g. M. Malenšek, duhovni pomočnik pri sv. Petru v Ljubljani, 11 gld. 81 kr. — Čast. g. Fr. Gregori iz Breznice 2 gld. 34 kr. — Preč. g. mestni župnik Jan. Rozman 12 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Neimenovana po preč. g. dekanu. J. Porentu 3 gld.

Za afrikanski misijon: Nektere osebe po čast. g. Ign. Šaleharju 3 gld.